

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 kwietnia 2016 r., wydanym w sprawie z powództwa OMEGA Wierzytelności Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. przeciwko A. L. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Zgierzu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.381,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty od kwoty 608,89 zł, a także z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego od dnia 22 lipca 2015 r. do dnia zapłaty od kwoty 12.772,59 zł, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, przyznał adw. S. J. kwotę 2.952,00 zł tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu, nakazując wypłacić ją ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu, i zniósł wzajemnie poniesione przez strony koszty procesu.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 22 czerwca 2011 r. A. L. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. umowę pożyczki Nr (...), na mocy której zobowiązał się spłacić otrzymaną kwotę 12.778,81 zł do dnia 24 czerwca 2016 r. w miesięcznych ratach, płatnych do 24-tego dnia każdego miesiąca, z tym zastrzeżeniem, że pierwsza rata pożyczki będzie ratą wyrównawczą, a jej wartość nie będzie wyższa od kwoty 360,62 zł. W związku z zawarciem umowy pobrano z udzielonej pożyczki kwotę 1.778,81 zł jako składkę z tytułu objęcia pozwanego ubezpieczeniem grupowym na okres pierwszych 12 miesięcy. Oprocentowanie pożyczki było zmienne i na dzień zawarcia umowy wynosiło 32,44 %. W dniu 29 lutego 2012 r. strony umowy podpisały aneks, zgodnie z którym okres spłaty wydłużono do dnia 24 czerwca 2018 r., zaś kapitał pożyczki powiększono o kwotę zaległych odsetek, wynikających z niesplacania przez pożyczkobiorcę wymagalnych już rat, których wysokość – według stanu z dnia podpisania aneksu – wynosiła 598,46 zł. Wysokość miesięcznych rat została ustalona na kwotę 312,94 zł z wyjątkiem pierwszej raty wyrównawczej. Zobowiązań wynikających z tej umowy A. L. nie spłacał od 2012 roku, wobec czego pismem z dnia 22 sierpnia 2012 r., (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wypowiedział ją z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia.

W dniu 1 czerwca 2012 roku (...) Bank Spółka Akcyjna w W. został przejęty przez (...) Bank Spółkę Akcyjną w W., co łączyło się ze wstąpieniem spółki przejmującej we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej oraz ze zmianą jej firmy na (...) Bank S.A. w W.. W dniu 4 marca 2015 r. (...) Bank S.A. w W. podpisał umowę cesji, na mocy której powód nabył wymagalne wierzytelności z tytułu zawieranych przez zbywcę z jego klientami umów bankowych, w tym wierzytelność względem pozwanego. O zbyciu wierzytelności z tytułu umowy pożyczki Nr (...) na rzecz powoda, A. L. został przez (...) Bank S.A. z siedzibą w W. powiadomiony pismem z dnia 4 marca 2015 r. Pismem z dnia 8 kwietnia 2015 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 19.801,97 zł wynikającej z umowy pożyczki Nr (...) zawartej przez pozwanego z (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w dniu 22 czerwca 2011 r.

W dniu 22 lipca 2015 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego i ewidencji analitycznej, stwierdzający istnienie przysługującej mu względem pozwanego wierzytelności w łącznej kwocie 20.209,30 zł, na którą to sumę składała się kwota 12.772,59 zł z tytułu niesplaconej kwoty kapitału, kwota 5.120,23 zł jako odsetki karne naliczone od kwoty niesplaconego kapitału za okres od dnia występowania zaległości w spłacie do dnia 25 lutego 2015 r. według stopy procentowej nie wyższej niż stopa odsetek maksymalnych, kwota 219,90 zł jako koszty wezwań, upomnień i opłat poniesionych przez poprzedniego wierzyciela, kwota 1.487,69 zł tytułem odsetek umownych naliczonych za okres od dnia zawarcia umowy pożyczki do dnia jej rozwiązania według stopy odsetek określonej w umowie, nie wyższej niż stopa odsetek maksymalnych, oraz kwota 608,89 zł jako odsetki karne według stopy stanowiącej czterokrotność stopy kredytu bankowego NBP rocznie, naliczone od kwoty niesplaconego kapitału od dnia 26 lutego 2015 r. do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne, Sąd meriti uwzględnił żądanie pozwu w znacznej części. Sąd wskazał, że roszczenia powoda oparte są na art. 720 § 1 k.c. normującym umowę pożyczki, zgodnie z którą biorący pożyczkę winien zwrócić tę samą ilość pieniędzy, jakiej własność została na niego przeniesiona, a zarzut pozwanego – który nie kwestionował zasady powództwa – dotyczący nieudowodnienia wysokości roszczenia był zasadny tylko w części.

Podniósł, że wyciąg z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu ma w postępowaniu cywilnym, stosownie do art. 194 ust. 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 157 ze zm.), moc jedynie dokumentu prywatnego i nie może stanowić wyłącznego dowodu przysługiwania powodowi dochodzonej wierzytelności ani też jej wysokości. Zdaniem Sądu jednak, wysokość dochodzonego kapitału znajdowała odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym w postaci aneksu do umowy pożyczki, zaś pozwany nie wykazał, by część tej należności spłacił. Z kolei wysokość odsetek karnych za opóźnienie naliczonych za okres czasu, kiedy wierzytelność przeszła na powoda znajduje uzasadnienie w art. 481 § 1 zd. II k.c. i w postanowieniach umownych, a ponadto powód wskazał dokładny okres czasu, za jaki były naliczane, co umożliwiło Sądowi weryfikację dochodzonej z tego tytułu kwoty – co nie było możliwe z kolei w odniesieniu do odsetek oraz kosztów naliczanych przez pierwotnego wierzyciela. W rezultacie Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że przedstawiony przez powoda materiał dowodowy jest wystarczający dla stwierdzenia istnienia wierzytelności w wysokości 13.381,48 zł, nie znalazła jednak w nim potwierdzenia wysokość dochodzonego roszczenia w pozostałym zakresie. W odniesieniu do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 608,89 zł naliczanych od dnia wniesienia pozwu Sąd, uwzględniając treść art. 2 pkt 2, art. 56 i art. 57 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830), oddalił powództwo w zakresie różnicy między kwotą odsetek ustawowych obowiązujących do dnia 31 grudnia 2015 r. a odsetkami ustawowymi za opóźnienie obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2016 r.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zostało oparte na treści art. 100 zd. I k.p.c., zaś wysokość wynagrodzenia należnemu pełnomocnikowi pozwanego z urzędu ustalono w oparciu o § 6 pkt 5 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801).

Apelację od tego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w zakresie, w jakim powództwo uwzględniono i argumentując, iż nie zgadza się z zapadłym rozstrzygnięciem, ponieważ pożyczki udzielono mu pomimo braku zdolności kredytowej, w związku z czym nie powinien być zobowiązany do spłaty należności. Ponadto skarżący podniósł – załączając kserokopie dowodów wpłaty, że na poczet spłaty pożyczki uiścił łącznie kwotę 7.867,37 zł., w związku z czym winna ona zostać „potrącona”.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 17 listopada 2016 r., Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 13.381,48 zł, mając na uwadze to, że pozwany zaskarżył wyrok w części zasądzającej od niego należność w takiej właśnie wysokości.

Na tejże rozprawie pełnomocnik pozwanego wniósł o przyznanie mu zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości ani w części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe; zarzuty zgłoszone wobec wyżej rozstrzygnięcia Sądu I instancji nie mogły skutkować ani jego zmianą ani uchyleciem.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu podniesionego przez skarżącego, a mianowicie, iż udzielono mu pożyczki pomimo braku zdolności kredytowej, co, jego zdaniem, winno zwalniać go z obowiązku jej spłaty, podnieść należy, iż zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 128) Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się

zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Ocena zdolności kredytowej kredytobiorcy będącego osobą fizyczną opiera się na ustaleniu wysokości i stabilności uzyskiwanych dochodów, jak również na analizie jego cech osobowych (wiek, stan cywilny, liczba osób, będących na jego utrzymaniu, status mieszkaniowy i majątkowy, wykształcenie, staż pracy, forma zatrudnienia itp.), historii współpracy klienta z bankiem oraz ryzyka, wynikającego z transakcji kredytowej. Podkreślić należy, iż zgodnie z treścią art. 131 i następnych powołanej ustawy działalność banków, w tym udzielanie przez nie kredytów, nie opiera się na zasadzie dowolności, lecz podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Zdolność kredytowa skarżącego została oceniona przez pożyczkodawcę pozytywnie, czego konsekwencją było udzielenie mu pożyczki w kwocie 12.778,81 zł. Przede wszystkim wskazać trzeba, że twierdzenia skarżącego, który zajmuje w tej kwestii odmienne stanowisko, nie zostały w żaden sposób wykazane. Myli się ponadto A. L., prezentując pogląd, że ewentualny brak zdolności kredytowej czyniłby zawartą umowę nieważną, bądź też upoważniałby go do wykorzystania pożyczonej kwoty bez obowiązku jej zwrotu, jak również zwalniał go z pozostałych zobowiązań umownych wiążących się z korzystaniem z kapitału czy też z nieterminowym jego zwrotem. W tym miejscu podkreślić wypada, że skarżący, jako osoba dorosła i mająca pełne rozeznanie w swojej sytuacji finansowej, miał wolną wolę w zakresie wyrażenia zgody na propozycję udzielenia mu pożyczki, zwłaszcza jeśli – dysponując pełną wiedzą o swoim stanie majątkowym – wiedział lub choćby przypuszczał, że może nie być w stanie jej spłacić.

Przechodząc do rozważenia drugiego z podniesionych w apelacji zarzutów, dotyczącego spłaty części zobowiązania, czego ewentualną konsekwencją winno być odpowiednie zmniejszenie należnej powodowi sumy pieniężnej, w pierwszej kolejności podnieść należy, że okoliczność ta została podniesiona przez skarżącego dopiero w apelacji, a zgodnie z art. 381 k.p.c., sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Strona powołująca się na tym etapie sprawy na nowe fakty i dowody winna równocześnie uprawdopodobnić, że nie miała możliwości wcześniejszego powołania nowych faktów i dowodów lub też że potrzeba ich powołania wynika później. A. L. nie powołał ani przedmiotowych okoliczności ani też dowodów na ich poparcie przed Sądem I instancji, jak również nie próbował nawet uprawdopodobnić, że nie mógł tego uczynić z niezależnych od siebie przyczyn bądź że potrzeba zgłoszenia tych twierdzeń i dowodów powstała dopiero na etapie składania apelacji; nie bez znaczenia dla oceny tej kwestii jest i to, iż w toku postępowania skarżący reprezentowany był przez fachowego pełnomocnika. Wobec powyższego, Sąd zdecydował się na podstawie art. 381 k.p.c. pominąć dowód z przedłożonych przez skarżącego dokumentów w postaci załączonych do apelacji potwierdzeń wpłat.

Nadmienić jednak wypada, iż dowody te odnoszą się do wpłat dokonanych w roku 2011 i tylko jedna z nich – w kwocie 200,00 zł – pochodzi z lipca 2012 r. Zważywszy jednak, że Sąd meriti ustalił niekwestionowaną wysokość zadłużenia w chwili zawarcia aneksu do umowy pożyczki, tj. z dnia 29 lutego 2012 r., wpłaty dokonywane przed tą datą nie mogą mieć istotnego znaczenia dla stwierdzenia rozmiaru zasadnych roszczeń powoda; z kolei dowód wpłaty z lipca 2012 r. nie wskazuje, z jakiego tytułu należność ta została spłacona, a już z treści samego sprzeciwu od nakazu zapłaty wynika, iż na przestrzeni kilku miesięcy 2011 roku A. L. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. cztery umowy pożyczki gotówkowej. W rezultacie stwierdzić trzeba, że Sąd odwoławczy akceptuje ustalenia Sądu Rejonowego i przyjmuje je za własne, a wobec prawidłowości rozstrzygnięcia wydanego przez ten Sąd i braku zarzutów apelacyjnych, które mogłyby doprowadzić do zmiany czy uchylecia zaskarżonego wyroku, apelacja zostaje oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

Koszty postępowania apelacyjnego zasądzono zgodnie z wyrażoną w art. 99 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, przyznając powodowi od pozwanego kwotę 2.400,00 zł jako wynagrodzenie pełnomocnika powoda w postępowaniu odwoławczym, ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego pozwanego z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 16 ust. 1 pkt 1 w związku z § 8 pkt. 5 i w związku z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801) w związku z § 22

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714).